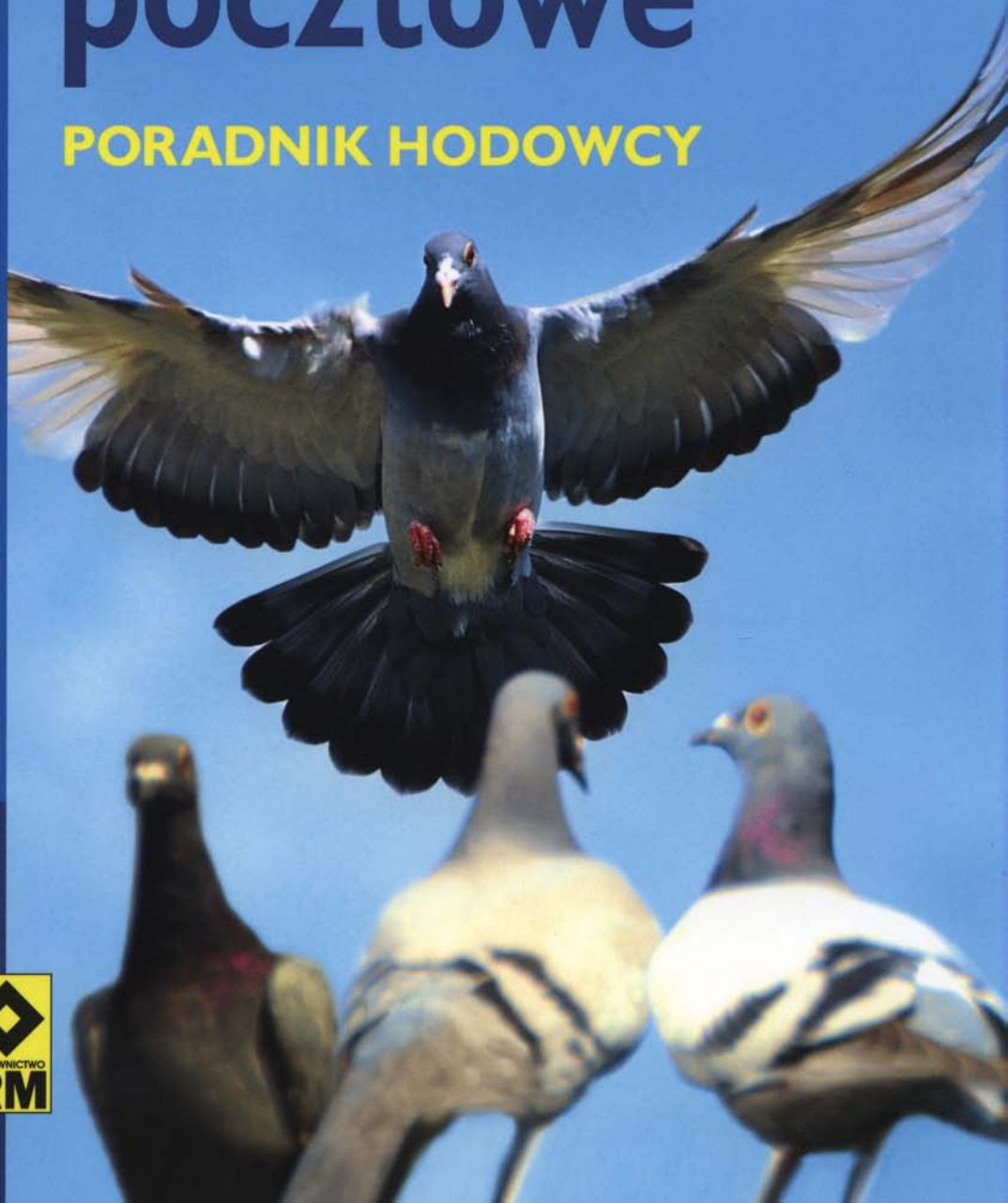

Margrit Lipczinsky | Helmut Boerner

Gołębie pocztowe

PORADNIK HODOWCY

6 Jak doszło do napisania tej książki

- 6 Zbłąkany gołąb
- 7 Przeżycie
- 8 Ranne ptaszki
- 9 Rok z gołębiami pocztowymi

10 Gołąb w tradycji i kulturze człowieka

- 11 Gołębie jako symbole

17 Mali bohaterowie przestworzy

- 17 O historii gołębi pocztowych
- 17 Gołąb staje się zwierzęciem użytkowym
- 19 Na wojennej ścieżce
- 24 Od posłańca do wyczynowca

26 Gołąb pocztowy – biologiczny fenomen

- 26 Zmysł orientacji
- 26 Zasada mapy i kompasu
- 28 Orientacja według pola magnetycznego
- 30 Pozycja Słońca i jakość światła
- 31 Orientacja według gwiazd
- 31 Orientacja wizualna
- 31 Orientacja według zapachu

- 32 Infradźwięki
- 33 Siła ciężkości
- 33 Pola morfogenetyczne
- 34 Zmienna orientacja

36 Gołębiarstwo sportowe

- 36 Sun City Million Dollar Race
- 37 Związki i stowarzyszenia
- 44 Wystawy i sędziowie
- 44 Pamiętajmy o innych!
- 44 Klinika gołębi

46 Wiedza o gołębiach pocztowych

- 47 Biologia dobrego gołębia pocztowego
- 53 Kojarzenie
- 55 Osobliwość: oko
- 57 Sposoby motywacji
- 61 Podstawowa wiedza na temat karmy
- 61 Gryt

64 Zdrowie i choroby

- 64 Kontrole zdrowia i środki jego ochrony
- 69 Choroby gołębi – przegląd
- 73 Niebezpieczne ptaki drapieżne

75 Odpowiedni gołębnik

- 75 Podstawowe zasady
- 80 Wyposażenie gołębnika dla młódków i wdowców (wdów)
- 81 Wyposażenie gołębnika lotowego i rozplodowego
- 84 Dodatkowe wyposażenie hodowlane
- 87 Czyszczenie gołębnika
- 89 Sprzęt do transportu gołębi
- 90 Przykłady gołębników
- 93 Dobry hodowca

97 Zagłędamy hodowcy przez ramię

- 97 Wiosna w gołębniku lotowym
- 129 Lato w gołębniku lotowym
- 138 Sezon lotowy starych gołębi
- 143 Karmienie, czyszczenie gołębnika i trening
- 145 Sprawdzony plan lotowy dla starych gołębi
- 151 Koszowanie na loty konkursowe
- 153 Wkładanie gołębi na lot
- 158 Rady dotyczące pierwszej pomocy, jeśli w pobliżu nie ma weterynarza
- 160 Koniec dnia lotowego
- 162 Jesień w gołębniku lotowym

- 174 Zima w gołębniku lotowym
- 177 Specyfika gołębnika rozplodowego

181 Rozważania o przyszłości

- 181 Hobbysta czy zawodowiec?
- 182 Zmienione warunki życia
- 182 Sytuacja ekonomiczna
- 183 Perspektywy

Przedmowa

Historia ludzkości pełna jest przykładów społeczeństw pojawiających się na przestrzeni dziejów, o których potem ginął wszelki śluch. Powstawały i padały w zapomnienie kolejne religie i filozofie. Tylko nielicznym wytworom ducha i obiektom materialnym udało się przetrwać tysiąclecia. Jednym z nich jest gołąb.

Daniel Haag-Wackernagel, „Gołąb”

Dziś hodowla gołębi jest pasją milionów ludzi na całym świecie. Wszyscy oni ulegają fascynacji tymi ptakami.

My, hodowcy gołębi pocztowych, stanowimy wśród nich grupę szczególną. Mamy prawdziwego bzik na punkcie „skrzydlatych atletów”, i to często przez całe życie. Jaka jest tego przyczyna? Co sprawia, że ptaki te są tak atrakcyjne? Dlaczego hodowcy poświęcają im każdą wolną chwilę?

Na te pytania starają się znaleźć odpowiedzi autorzy tej książki. Rozpatrują oni sport gołębiarski – tak my, hodowcy gołębi pocztowych, nazywamy nasze hobby – jako (początkowo) osoby postronne, z lotu ptaka. To swoiste spojrzenie z góry na poruszane zagadnienia zapewnia doskonałą panoramę. Pokazuje, gdzie w sferze hodowli są luki i gdzie pojawia się zagrożenie, które może prowadzić do wypaczenia sportowego charakteru gołębiarstwa. Stwarza też niezbędny dla obiektywnej oceny dystans.

Rozwój tej niezwykłej pasji, zjawisko niewiarygodnej zdolności orientacji gołębi pocztowych i w ogóle wszystko, co dotyczy tego hobby, autorzy przedstawiają w sposób ciekawy, niepozbawiony przy tym subtelności humoru. Postępują za hodowcami krok w krok przez cały gołębi rok. Unikają naszego żargonu, a pojęcia fachowe, jeśli wydaje się to konieczne, kompetentnie wyjaśniają. Dzięki temu książka ta jest nieocenioną pomocą dla wszystkich początkujących. Ale również doświadczeni hodowcy znajdą tu coś dla siebie: cenne rady ze skarbnicy wiedzy hodowców gołębi. A poza tym czytanie tej książki sprawi niekłamana radość tym wszystkim, którym leży na sercu dobro zwierząt.

Podążmy śladami autorów i dajmy się oczarować gołębiami pocztowymi, ich zdumiewającymi umiejętnościami i ich wielką miłością do rodzinnego domu. Nie mam wątpliwości, że książka ta zainspiruje wielu czytelników do poznania sportu gołębiarskiego w praktyce, a innych umocni w postanowieniu, by nadal poświęcać czas i energię małym bohaterom podniebnych przestworzy.

Horst Menzel

Prezydent Związku Niemieckich Hodowców Gołębi Pocztowych

Uwaga:

Niemieckojęzyczną bibliografię do tej książki zamieszczono na stronie internetowej wydawnictwa: www.rm.com.pl

Uważne spojrzenie młodego gołębia.

Osobliwość: oko

Oczy gołębi fascynują hodowców już od dawien dawna. W miarę upływu czasu ukształtował się wśród nich pogląd, że z pewnych charakterystycznych cech gołębiego oka można wyciągnąć wnioski dotyczące dzielności lotowej i właściwości hodowlanych ptaków. Niektórzy gołębiarze nie przywiązują do oka żadnej wagi, inni zaś twierdzą, że tylko z niego mogą odczytać informacje o zdrowiu gołębia pocztowego.

Teoretyczne kryteria oceny oka

Do oceny wizualnej oka używa się lupy z piętnastokrotnym powiększeniem. Trzeba przy tym mieć na uwadze fakt, że w pierwszych trzech latach życia zewnętrzne cechy wzroku gołębia pocztowego cały czas ulegają zmianom. Tęczówka staje się bardziej wyrazista, przez co oko wydaje się „nierówne”, a pierścień wartościowy poszerza się.

Żrenica

Nie powinna być zbyt duża, bo jej wielkość ma być odwrotnie proporcjonalna do układu nerwowego i silnej woli ptaka. Duża żrenica świadczy prawdopodobnie o tym, że gołąb ma małe szanse, by dać sobie radę w wyjątkowo trudnych warunkach lotowych. To kryterium uważa się jednak za jedno z mniej istotnych, jeśli ptaki nie latają na bardzo długich trasach i nie muszą dochodzić do kresu swych możliwości. Istnieje również pogląd, że gołębie, których żrenica nie zmienia się w zależności od różnego oświetlenia, nie mają żadnych szczególnych cech. Jeśli jednak żrenica

Kokcydioza

Jest to rozpowszechniona wśród gołębi choroba jelit, wywoływana przez pasożyty. U starszych ptaków może się na nią wykształcić odporność. Powstaje wtedy stan równowagi między gospodarzem a czynnikiem chorobotwórczym. Jeśli jednak układ odpornościowy ulegnie osłabieniu, na przykład z powodu stresu, przeciążenia albo braku witamin, choroba może się rozwinąć.

Gołębie wydalają z kałem oocysty kokcydiów, które dojrzewają w przeciągu jednego do kilku dni. Dojrzałe stają się zdolne do zakażenia. W ziemi zachowują predyspozycje do życia nawet do 18 miesięcy. Gołębie mogą się też łatwo zarazić kokcydiozą w koszach lotowych. Ostrą postać choroby można poznać po biegunce ptaków – odchody są cuchnące, śluzowato-wodniste, również krwawe.

Zapalenie błony śluzowej wola

Chorobę tę można stwierdzić tylko na podstawie badania wymazu z wola. Zainfekowanego gołębia trzeba koniecznie leczyć. Zapalenie nie jest wprawdzie groźne, ale może otworzyć drogę innym chorobom. Regularne badania wymazu z wola łącznie z testem na odporność powinny należeć do rutynowej kontroli stanu zdrowia gołębia.

Przeziębienie

Gołębie też mogą się przeziębnić, jeśli w gołębniku panują przeciągi i wilgoć! Przeziębione gołębie siedzą zwykle skulone z wciągniętą głową i nastroszonymi piórami. Kiedy otwierają dziób, często widać szary nalot, w jamie ustnej i gardle pojawia się stan zapalny. Ptaki mogą również kichać. Błyskawicznie tracą formę, nie chcą latać i szybko się męczą. Silne przeziębienia trzeba leczyć antybiotykiem.

Syndrom krzywego latańia (jednostronny paraliż skrzydła)

Najnowsze badania kliniki gołębi przeprowadzone we współpracy ze specjalistami weterynarzami pozwalają przypuszczać, że chodzi tu o schorzenie, którego przyczyną są nadmierne obciążenia. Zranienia i przeciążenia mogą, szczególnie podczas szybkich lotów, doprowadzić do nadwężenia struktur więzadeł i torebek stawowych w obrębie barków (wnioski z forum lekarzy weterynarii w grudniu 2010 r. w Dortmundzie). Warto zapobiegawczo, szczególnie po przerwie zimowej, ostrożnie wprowadzać gołębie w trening i stopniowo zmieniać im karmę z zimowej na lotową.

Robaczyca

W organizmie gołębi często znajdują się różne robaki: glisty, nicienie i tasiemce. Oznakami robaczycy są zmęczenie, biegunka i utrata masy ciała.

Już pod koniec sezonu lotowego hodowcy zaczynają myśleć o ustaleniu listy parok.

Kryteria doboru roczniaków

- Wszystko, co ekstremalne, jest niekorzystne, na przykład ptaki bardzo duże albo małe.
- Ciało i skrzydła powinny być proporcjonalne.
- Cieniona jest solidna budowa kośćca, a budowa ciała – zwarta i „napięta”.
- Grzbiet powinien harmonijnie przechodzić w ogon.
- Długi i niski mostek oraz zwartą kość łonową uważa się za zaletę.
- To samo dotyczy mięśni, które przede wszystkim u nasady skrzydeł powinny być wyraziste.
- Wielu hodowców pozytywnie ocenia krótkie kości ramienne.
- Głowa, a szczególnie oczy powinny sprawiać wrażenie szczególnej inteligencji, witalności i ciekawości świata. Niektórzy hodowcy kierują się przy wyborze przede wszystkim, albo wręcz wyłącznie, teorią oka (patrz str. 55).

Decyzja nie jest łatwa

Do ustalenia, któremu z ptaków dobrze zrobiłaby zmiana partnera, niezbędne są dar obserwacji i szczególna intuicja. Niektóre gołębie szczerze „opłakują” swoich ubiegłorocznych partnerów i mają potem problem w kolejnym związku. Nie troszczą się w ogóle o nowego partnera.

Treningi aż do lotów próbnych

Do początku kwietnia trenuje się tylko przy gołębniku. Potem rozpoczynają się ćwiczenia w koszu. Po tygodniu oblotów gołębnika organizuje się pierwsze wspólne wypuszczenie z jednym albo wieloma hodowcami, mającymi gołębnik w pobliżu i w tym samym kierunku. Najpierw wypuszcza się gołębie z odległości około 20 kilometrów, wydłużając trasy lotów próbnych w połowie kwietnia do 30–50 kilometrów. W zależności od stanu pogody powinno się odbyć cztery albo pięć, a najlepiej sześć lotów treningowych. W ten sposób gołębie mogą sobie przypomnieć wygląd „trochę dalszej i bliższej okolicy”, by móc bez zakłóceń wracać do domu. Doświadczone stare gołębie i roczniaki ćwiczą w ten sposób na nowo sztukę oddzielania się od stada.

Oddziały związków hodowców organizują zwykle trzy loty próbne na dystansach od 80 do 120 kilometrów. Pierwszy może wypaść w okresie, gdy pisklęta są jeszcze bardzo małe. Jeśli w tym czasie (kwiecień) jest bardzo zimno, w locie tym powinny wziąć udział tylko samczyki, samiczki powinny zostać w gniazdach i troszczyć się o pisklęta. Do następnego lotu próbnego mogą dołączyć również one.

Obserwacja powracających gołębi przy gołębniku

Podczas tych lotów hodowca pozostaje przy gołębniku. Z ptakami jedzie inna osoba, która zna się na sporcie lotowym. Obserwacja powracających gołębi jest dla hodowcy sprawą najwyższej wagi. Gdy tylko się pojawiają,

Lot treningowy starych gołębi – można rozpoznać wszystkie możliwe ułożenia skrzydeł.

Gołębie pocztowe

PORADNIK HODOWCY

Co sprawia, że hodowla gołębi pocztowych jest tak atrakcyjnym zajęciem? Dlaczego hodowcy poświęcają mu każdą wolną chwilę? Na te pytania odpowiadają autorzy książki.

W ciekawy sposób, niepozbawiony subtelny humor, omawiają zasady kojarzenia ptaków w pary i metody wychowu. Doradzają, jak karmić swoich podopiecznych i jak zorganizować trening młodym i starym gołębiom. Z książki dowiesz się, jak przygotować ptaki do sezonu lotowego i lotów konkursowych, a także tego, czym powinien zajmować się hodowca gołębi jesienią i zimą. Autorzy unikają żargonu hodowców, a pojęcia fachowe, jeśli wydaje się to konieczne, kompetentnie wyjaśniają. Dzięki temu książka jest nieocenioną pomocą dla wszystkich początkujących. Również doświadczeni hodowcy znajdą tu coś dla siebie: cenne rady ze skarbicy wiedzy gołębiarzy.

Patron medialny:

Odwiedź nas w Internecie:
www.rm.com.pl

ISBN 978-83-7243-996-3

Cena 29,90 zł